

САБОРНАЕ АРХІПАСТЫРСКАЕ ПАСЛАНЬНЕ
(Працяг з бал. 1-й)

(Эф. 4, 32).
Еднаццае усе духам сваім з нашай сівятой Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквою. Няхай Яна станеца нашым Амафорам, нашым Багаславенствам, нашым Збаўленьнем. Нованараджаны Хрыстос, Збавіцель наш, паможа нам, каб гэтае наша, мілае Яму аб'еднанне пачулі! Брэты і Сёстры на нашай любай і пакутуючай яшчэ Радзіме, так сама духовна злучыліся з намі ў гэты сівяты Калядны вечар і узмоцнілі сэрца свае. Нованараджаны Хрыстос выслушае малітвы нашы й пашле нам даўшую міласць Сваю — паверне нас з нашага выгнання на нашу родную й вольную зямельку — Беларусь.

З палымнай верай у Божае Мілазердзідзе, з непарушнаю Надзею на Ласку Яго і з дзіцай Любою да Яго, вітаем вас, улюблёныя Брэты і Сёстры, зь вялікім Сівятым Раства Хрыстовага й з надыходзячым Новым Годам. Будзем маліца да Яго Нованараджанага Хрыста, Бога нашага, каб Ен выслушай нашыя просьбы — памог нам сівякавацца і славіць вялікі Дзень Нарааджэння Яго у наступным годзе ўжо пад нашым родным небам, у нованараджанай, слайшы на вольной Беларусі нашай.

Пасылаем усім вам нашае Архіпастырскае Багаславленне. Узмашчайце і паглыблійце веру ў Хрыста й Сівяты Крыж Яго ў срэцах вашых. Няхай Віфеемская Зорка станеца нашым правадніком на выгнанні і дасць нам шчасльце тут на зямлі і вечнае блажэнства на небе.

Урэшце, браты, радуйцеся, рабецца дасканальні, пацяшайцеся, будзьце аднадумны, міру будзе з вамі. Ласка Господа нашага Ісуса Хрыста і

ДА ДЫСКУСІІ АБ НАЦЫЯНАЛЬНай ПРАБЛЕМЕ

Гытаныню нацыянальнае незалежнасці народаў Савецкага Саюзу ў “Новом русском слове” за апошнія 6 месяцаў прысьвечана даволі шмат мейсца.

1. Дзіўнае “раўнапрауе”

Яшчэ 27. 4. м. г. Н. Іргізов у сваім артыкуле на гэту тэму прыгожа прызнае раўнапрауе “нашае” і “вашае” свабоды, але адначасна ён, бачыце, за неабходнасць захаваньня “исторычески сложившайся государственнае цэльности России” з другога боку. Ен сцьвярджае: “...если ее (расейскае дэмакраты — паясненне нашае) зарабежные представители начинаят метаться между Сциллой і Харыбдой, между принцыпам нацыянальнай независимости і ідеей единства России і лихорадочно ішут выхода из неудобного положения, то миролюбивое демократическое разрешение национальной проблемы в России окажется также невозможным, как и прежде.”

У гэтым мейсцы ад сябе дадамо, што расейскае зарубежжа зусім ня хістаеца, як гэта здаецца Гольдману — яно упарты ідзе па шляху “адзінае-недзялімае”, а усялякі імглістыя гаворкі аб раўнапрауі, культурнай аўтаномії, ці фэдэрацыі зьяўляюцца прапагандою ськідкаю пружыністым, маладым нацыяналізмам, з разылікам утрымаць пры сабе менш съведамі масы гэтых народаў імглістымі абязыканні. Як гэта будзе звацца ня істотна, абы захавалася “исторычески сложившаяся целостность”, абы захавалася “исторыческая преемственность в формах і методах управління”, а яна і паводле Гольдмана “...безусловно имеется между включением в имперский “большой титул” титулов глав всех присоедыненных областей (царь польский, великий князь финляндский и т. д. і т. д.) і перечислением імен независимых і автономных социалистических республик в списке членов Советско-

тому — Н. Гольдману. “Национальная проблема і эконо-мика” — “Нов. русск. сл.” 16. 5. 50.). Гольдман бачыць у Іргізова супяречнасць паміж прызнаньнем “нашае” волі і “вашае” з аднаго боку і неабходнасцю захаваньня “исторычески сложившайся государственнае цэльности России” з другога боку. Ен сцьвярджае: “...если ее (расейскае дэмакраты — паясненне нашае) зарабежные представители начинаят метаться между Сциллой і Харыбдой, между принцыпам нацыянальнай независимости і ідеей единства России і лихорадочно ішут выхода из неудобного положения, то миролюбивое демократическое разрешение национальной проблемы в России окажется также невозможным, как и прежде.”

У гэтым мейсцы ад сябе дадамо, што расейскае зарубежжа зусім ня хістаеца, як гэта здаецца Гольдману — яно упарты ідзе па шляху “адзінае-недзялімае”, а усялякі імглістыя гаворкі аб раўнапрауі, культурнай аўтаномії, ці фэдэрацыі зьяўляюцца прапагандою ськідкаю пружыністым, маладым нацыяналізмам, з разылікам утрымаць пры сабе менш съведамі масы гэтых народаў імглістымі абязыканні. Як гэта будзе звацца ня істотна, абы захавалася “исторычески сложившаяся целостность”, абы захавалася “исторыческая преемственность в формах і методах управління”, а яна і паводле Гольдмана “...безусловно имеется между включением в имперский “большой титул” титулов глав всех присоедыненных областей (царь польский, великий князь финляндский и т. д. і т. д.) і перечислением імен независимых і автономных социалистических республик в списке членов Советско-

го Союза.”

Мэтай расейскае эміграцыі зьяўляеца: пераніць ад бальшавікоў і далей захаваць “адзіну недзяліму”, ашукаўшы паняволенія нацыі неканкрэтнымі і безадказнымі заявамі.

Што датычыць эканамічных аргументаў Іргізова, дык Гольдман сцьвярджае, што для цэнтральных расейскіх ула даў у будучыні (так, як гэта было і ў мінулым) выкарыстаныя натуральных багацціяў іншых нацыянальнасцяў будзе спраўа першае вагі, хаяць і са шкодой для гэтых народаў. Супольнае пакутаванье пад бальшавіцкім гнётам не аб'ядноўвае народы, а наадварот — іх адпіхае ад расейскае нацыі, бо меншыя народы пераконаны, што калі-бі народы ня былі пад уладаю Москвы, іх лёс быў-бы лепшы. Можа гэтыя народы памыляюцца? Калі так, дык чаму-ж ня даць ім аказіі перакананца ў гэтым праз задавальненіне іхніх дамаганняў незалежнасці. Як незалежныя дзяржавы яны ўвойдуць у Атлянтычны Саюз, у Араганізацыю Аб'еднаных Народаў як раўнапраўныя сябры яе. Яны могуць разлічваць на эканамічную дапамогу ў выглядзе пазыкай ад органаў АН: Сусветны Банк, Міжнародная Гандлёвая Арганізацыя і інші. Поўная незалежнасць згарманізуе іхняе нацыянальнае жыццё, міне ня навісьць да расейцаў і наядзянца нармальнае суседскія адносіны. Эканамічная адбудова пасля магчымых зынічэньняў у часе барацьбы з бальшавізмам хутчэй адбудзеца ў меншых дзяржаўных арганізмах чымся на сцэльнім абрацы сяньняшнага Савецкага Саюзу.

Аўтар заканчвае артыкул выказанынем упэўненасці, што адзінім шляхом да поўнага зыліцца дэмакратычнае Расеі з дэмакратычным Захадам зьяўляеца “взаімное уваже-

ние і беспрекословное признаніе права на самостоятельное национальное бытие и больших и малых народов”.

3. Аб тупікох Мглінскага

Вышэй пераказаны артыкул выклікаў даўгі перапынак у дыскусіі. Мусіць ня было, як кажуць, чым крыць і трэба было даць забытца, каб ізноў распачаць на стары лад.

I распачаці... Распачалі аўтарытэтным сцьвярджаныем Н. Мглінскага (“Тупікі нацыяналізмов і освобождение народаў С. С. С. Р.” — “Нов. Русск. Сл.” 1. 10. 50. балонка “Бюллетэн”), а як відавочнае запярчаныне гэтых “тупікоў” на цыяналізмаў” у тым самым нумары і на тэй самай балонцы чытаем поўную бясыльнае злосці, лаянкі і агідных інсінуаціяў карэспандэнцыю аб Кангрэсе Шатландзкага Лігі Эўрапейскага Свабоды, што адбыўся ў Эдынбургу, аб посьпеху на гэтым кангрэсе Антыбальшавіцкага Блёку Народаў і аб ягонаі удалай акцыі ў Німеччыне.

Вось табе і “тупікі”, толькі хто ў іх забрыў?

Але ўсё-ж прыгледзімася да гэтых “тупікоў” Мглінскага. Што Мглінскі не расеец, як скваліва агаворваецца рэдакцыя газеты, гэта ня мае ніякага значання, а тым болей харкаторызуе старыя расейскія мэтады разыбівца іншых народы іхнімі рэнегатамі. Гэта даемагчымасць і мэту асягнучы (калі ўдаца) і самому з боку застацца, як цяпер у Караке СССР. Што да служкаў тытулу Мглінскага дык съвет здаўна іх асаніў незалежна, ці робяць яны паслугі з ідэйных, ці (як найчасцей) з матар'альных прычынаў.

Адстойваючы недзялімасць Расеі, Мглінскі на аснове гісторыі і сучаснасці у Савецкім Саюзе імкніца зьбіць закід, што сталінскі СССР і ягоная дактрина ня што іншае, як навая форма расейскага імпэры-

Сяргей Пясецкі

Пра рыву

Пераклад з польскай мовы

Эпізод з баёў Зялёных

Адзел Моніча другі месяц як вымыкаўся ад праследуемых яго карных батальёнau. Не калькі разоў быў ён ужо ў бальшавіцкім абркужэнні, але заўсёды вырывалася, сцелячы за сабою трупы.

Была гэта “падводная” (ад слова “падвода”) вайна. Карнныя аддзелы рэковіравалі сялянам падводы, якія пасыля, поўныя азброеных, ездзілі па дарогах і вёсках, ганяючыся за “белымі бандытамі” ды “контррэвалюцыянерамі”. Так празвалі ўсіх, якія з розных прычынаў пайшлі ад бальшавіцкіх парадкаў у лес, каб захаваць жыццё і волю.

Аддзелы гэтых складаліся з дэзэртыраў бальшавіцкай арміі, сялянаў з вёсак, мяшчанаў і работнікаў з местаў. Інтэлігентаў у іх было мала. Яны гінулі пад бальшавіцкімі нажом як авечкі, няздолныя кінуць места і пайсці на дзікае, вольнае, хация і небяспечнае, жыццё. Сілаю гэтых аддзелаў было: дасканальная веданыне месца, прыхільныя адносіны жыхарства і хутчыня рухаў. Тым часам бальшавікі, абцяжаныя азброенімі ды абладаваныя зброяю, тиднямі валакліся паўз пушчай, па якіх жыла снавалі партызаны.

міжсобку лучнасць, каб, у патрэбе, канцэнтраваць большыя сілы. У вяснаўным гэта быў малая групкі ад 20 да 50 людзей, ды было і некалькі большых.

Праславіліся тады мянушкі беларускіх партызанскіх атаманаў Крука і Дзяргача. Моніч меў з імі сувязь, але трymаўся асона. Быў за съмёлы і зашмат цаніў свабоду, каб паддавацца якімколечы амежаваньням. З сваімі людзьмі ён перакідаўся ў павет, коўзайсці па губернскіх граніцах, іграў у шахматы са съмержыю. Людзі ў яго былі пэўныя, выбраныя з сотняў, дык ягоны аддзел, што меў калі пядзісці душ, твары моцную, зсябраваную, гатовую на ўсё грамаду. Азброенія былі лёгкі, але добра. Толькі частка людзей мела кавалерыйскія вінтоўкі. Усе іншыя азбройліся пісталетамі і гранатамі. Увесе адзел меў толькі адзін лёгкі кулямёт. Харчоў наасілі мала. Мелі даволі грошаў з бальшавіцкіх касаў ды ўстановаў, дык лепш куплялі ўсё па вёсках, каб не абладоўвацца запасамі. Ад тыдня іхні азбройнікі атаківалі сялянамі. Ад тыдня іхні азбройнікі атаківалі сялянамі. Ад тыдня іхні азбройнікі атаківалі сялянамі.

Пастанавілі перед поўнайчы ўдарыць у сярэдзіну “струны” і прадзірціся да лясоў, якія былі нейкіх тры кілометры ад іх цягнуліся пад Барысава.

Моніч спаў нядзяўга. Збудзіўся пад вечар і зъмяніў варту, узмациняючы яе адпачыўшымі людзьмі. Іншых загнаў да работы. Ен загадаў з левай старавінай “струны” панакладаць сем съціртаў дроў для вогнішчаў. Калі надыйшоў вечар, іх запалі. Сабралі хор, які піяў розныя беларускія песьні.

Надыйшла ціхая летняя ноч. Моніч загадаў пацікінам браца за вячэр, не шкадујуць запасаў. Пасыля сабраў нават і варты, ды прамовіў:

— Сябры! Мы адрэзаныя. Наш выхад вось тут! — Ен паказаў на свой пісталет. — За поглядзіны ідзём у дарогу. Хай усе здымуць боты ды прыгатуюць зброю. На карткі

час чэцьвера астанеца пры вогнішчах. Трэба пяць і шумець як найгальасней. Калі зайде пазыкі, дык сцягнім іх, і гранатамі прарвём акружэньне. Яні першы гэта раз!.. Трымайце разам...

Агні разгараўся ўсё мацней. Польмя іграла ў вяршалінах дрэваў. Даволі добры голас пяяў з пачуццём:

Хадзецце, хлопцы, ў лес зялёны, зямлянка нас схавае там, матуля-ноч нас абароніць а бацька-лес дасць волю нам.

Некалькі галасоў далучыліся да прыпеву і песьня задорна, съмела плыла над зямлёю па якой марна пайзілі іхнія ворагі. Калі кончылі песьню — пачалі іграць на губным гармоніку. А тым часам сорак трох ўзброеных людзей басанож па соўваліся наперад. Вёў Моніч, з двумя пісталетамі ў руках. Ішлі асыярожна, бяз шорау.

Моніч адчуваў, што яны блізка бальшавіцкай лініі. Пачуў нават ціхія галасы. Колькінадцаць мэтраў ад яго нешта бразнула. Стаяў. Пасыля пайшоў ціха ўздоўж шарэнгі. Кажна шопатам гаварыў:

— Сядай і надзяйвай боты. Калі шарэнга кончылася, пайшоў съпешна да вогнішчаў, скуль даляталі гукі гармоніка.

ялізму і давесці, што падзел СССР на незалежныя дзяржавы прывядзе да яшчэ большага закалоту ў Эўропе.

Мглінскі пытаетца: ці сапрауды была Расейская Імперыя вынікам “актыўнасці” аднаго толькі расейскага народу, ці працэс тварэння яе быў працэсам паняволення расейска базаю нерасейскіх тэрыторый, і сам сабе адказвае: “Процесс имперского развития России в материальном и духовном отношении, является в конечном результате следствием добровольного сотрудничества всех народов, населяющих территорию бывшей Российской Империи и в первую очередь тех, которые близки друг другу общим историческим прошлым, государственной культурой, традицией средневековой Руси, религией, языкок и пр., т. е. русских, украинцев и белоруссов.”

Не падаючы сам ніякіх фактаў, Мглінскі зазначае, што факты важней за пераходныя тэорыі газэтных дэміургаў. Мы згодны тут з Мглінским і таму, каб супрацтвавіць фактам ягоным пераходным (таксама і на нашу думку) тэорыям, прыпомнім, што “супрацоўніцтва” беларусу ў межах Расейской Імперыі было запачаткована такім “дабраахвотным” актам як прымусовая прылучэнне да Расей пасыль разьдзелу Польшчы беларускіх земляў былога Вялікага Княства Літоўскага. У ходзе далейшага “дабраахвотнага” супрацоўніцтва ў 1863 г. адбылося на Беларусі паўстанье Каствуся Каліноўскага павешанага ў Вільні Мураўевым, а 25. 3. 1918 актам авшэнчанья незалежнасці Беларускага Народнага Рэспублікі беларускі народ па староўся пазбыцца гэтае “дабраахвотнасці”.

Гэтулькі гавораць факты. Замест гэтага Мглінскі аперае цэлым шэрагам прозвішчаў людзей, што вышлі з нер-

як ахова валаўской управы, стаялі там два аддзелы салдат.

Пасыя гадзіннага маршу прайшлі пяць кіламетраў і дабраліся да Кулешава. Вясковая вуліца была пустая. Стрымаліся. Пасыль кароткай нарады аддзел пайшоў далей вуліцай.

У палаўні вёскі, на лаўцы перад воліспалком, сядзеў чырвонаармеец. Была гэта варта перад управаю. Моніч і двое партызанай ішлі наперадзе. Пясок глушыў іхнія кроўкі. Вартавы спасыцярог іх толькі тады, калі яны сталі перад ім. Зынялі яму вінтоўку і прыткнулі дула да носа:

— Скажыш хоць адно слова — дастнеш у лоб! Вядзі да камандзіра аддзелу.

За некалькі мінutaў павылупывалі з бярлогаў усю ахову воліспалкому. Забралі ім зброю і амуніцыю. Узялі харчы і вялікі мядзеньня чайнік.

— Хто з вас камандзір ахозы? — пытается Моніч дрыжачых са страху людзей, што стаялі з паднятymі ўвёρх рукамі ў самы толькі бяллы. Усе маўчалі. Ды гэта лёгка было ўстановіць.

Моніч загадаў камандзіру ісці наперад і вясьці да кватэры старшины воліспалкому. Увайшлі туды і зрабілі “парадак”.

Загадалі аддаць зброю, акты воліспалкому і пячаткі. Хутка ўсё ператрасілі. Забралі калі пуда цукру і значную колькасць махоркі. Моніч зувярнуўся да старшины воліспалкому і паказаў яму пальцамі

сейскіх нацыянальнасцяў і, у выніку асыміляцыйна палітыкі, накінутае пануюча расейска нацыянальнасцю (усломім хадзіць забарону беларускага друку пасыль 1863 г. не гаворачы ужо аб поўнай адсутнасці школаў у роднай мове), ці съведомага рэнэгацтва, сталіся вернымі служкамі царскага, а пасыль бальшавіцкага рэнэгацтва.

Наўмысна гіпэрбалізуючы памеры асыміляцыі і рэнэгацтва Мглінскі палохае Захад, што, у выпадку стварэння незалежных нацыянальных дзяржаваў, у гэтых дзяржавах няминучыя фашыстоўскія дыктатуры, расправы з рэнэгатамі, нутраныя войны, войны супроць расейцаў і г. д. і ўрэшце пытает: “А что если г. г. националисты окажутся в незначительном меньшинстве?”

І адным махам пяра, у заканчэнні артыкулу аўтар узводзіць на п'едэстал вырашаючай сілы ў змаганні з бальшавізмам нейкую міфічную, аб'ядноўваючую народы СССР сілу (аб якой канкрэтна нічога ня кажа), што зъмяице “в сторону тээрзац-доктрины...”, якіх “...поверхностность, неограниченность и беспомощность при встрече с основными проблемами уже теперь возникающими на территории СССР вполне очевидны”.

Дык чаго-ж байцеся “господа” Мглінскі і тыя каму вы служыце? Калі вызвольны рух паняволеных Расей народу зводзіцца да дзейнасці жменікі “крайних сепаратистов”, нацыянал-фашисты, ці як яшчэ (каб было страшней для амэрыканскіх дэмакрататаў) вы прыдумалі, якія застанецца ў мяшыні «ярбід» свайго народу са сваімі ідэямі — дык чаго-ж вы замітусіліся, нашто пэнкаеце паперу сваімі з дазволу скаваць аргументамі, чаго ў бясісльной злосці лаецае, калі наагул аргументаў не хапае?

Дык вось-жа, што датычыць камандзіра аховы.

— Бій яго ў ляпу!

Той хістаўся.

— Ну! — Моніч падняўся, уверх пісталет.

Старшина ўдарыў падафіцеру.

— Ня гэтак! Бій як трэба. Старшина выцяў моцна.

— Цяпер лупі ты яго!

Падафіцер так заехаў у зубы цывільнай уладзе, што тая аж села.

— Цяпер ты яго!

“Спрадакаваўшы” так “улады” Моніч пайшоў да валаўской управы і закруціў ручку палівога тэлефону. Палучыўся з вёскю, калі якой нядаўна быў. Ведаў ужо, што там стаіць карны батальён. Загадаў зараз-жа паклікаць да тэлефона на камандзіра ў важнай спраўе. Праз часін ён гаварыў:

— Паведамляю, што Моніч з аддзелам уварваўся ў Кулешава, разбройў салдатай, забраў правянт і пасярэдна зьбіў ляпы камандзіру вартаў ды старшины воліспалкому.

Хто гаворат?.. Гавару акурат я... Моніч...

Грэблізіў дула пісталету да тэлефону і выстраліў каля трубкі.

— Гэта мой подпіс!

Басыля гэтага Моніч гакніў з усёй сілы тэлефонную скрынку аб падлогу ды выйшаў з управы. Зьбіраў саіх. Накіраваўся на поўнач.

За гадзіну мела сьвітаць.

Нейкі кілямэтр за вёскю група павярнула на вузкую мяжу, а з яе на сенажаць. Не

НЕБЯСЬЛЕКА З ЗА БАЛОТА

Як у адносінах паміж паасобнымі людзьмі, гэтак і ў адносінах паміж паасобнымі народамі, прыязны адгрывае вельмі вялікую ролю, упłyваючы на міжнародных і міждзяржаўных судносінах на фармаваніне не ў тым ці іншым кірунку міжнароднага жыцця.

На шчасце, у нас беларусаў гэткіх людзей было ня шмат. (Мглінскі падае аднаго Грамыку). Мы згодзімся і на больш, але колькасць гэтага даўно акуплены колькасцю ахвяраў за незалежнасць беларускага народа, ахвяраў на нейкіх не-навіджаных уласним народам “нацыянал-фашисты”, а верных сыноў яго.

Беларуская Народная Рэспубліка створаная ў 1917 г. на Кангрэсе прадстаўнікоў народа — гэта твор усяго народа, акуплены крывею слуцкіх паўстанцаў і за аднаўленыне яе змагаеца сяньня беларускі народ і ягоная інтэлігенцыя. Свае нутраныя справы мы здолеем упрадакаваць напэўна лепей і справядлівей, чымсі гэта робяць расейцы. Што датычыць адносінаў да гэтых апошніх, дык нам здаецца, што тут пасуе беларусская прыказка: “Сама сьвіння порткі дзярэ і сама пішчыць”. Прызнайце вы правы беларускага народа да незалежнага жыцця на ягонай тэрыторыі, адмоўцеся ад захопніцкіх тэндэнцій адносна яго і ён ня будзе мець да вас пратэнзіяў.

Адна з устайных граматай выданых у Менску першым беларускім Урадам у 1918 г. гарантую дэмакратычныя свабоды ўсім мешкальцам на Беларусі (у тым ліку і расейцам), а ўсё пастановы першага Ураду, якія ня былі пазней адменены, зъяўлююцца для нас законнымі і сяньня. Але нічога дзіўнага, што мы ненавідзім вас затое, што вы адмаўляеце нам элемэнтарнага права, якое дае кожнаму народу дэмакратыя — самому вырашаць аб сваім лёссе.

Адносна нацыянальнае ідэалёгіі (“эрзац-дактрина”) падвойдзя Мглінскага), дык прыспатканы з “основными проблемамі” уже теперь возникаючымі на територии СССР” яна сябе якраз апраўдала, бо толькі на яе апіраецца сяньня партызанкае змаганье супроць бальшавікоў на тэрыторыі СССР. Уесь съвет абеглі весткі аб геройскім змаганні “Беларуское Дэмакратычнае Арміі” і партызанкае арганізацыі “Чорны кот” на чале з генэралам Вітушко на Беларусі, “Украінскія Паўстанскія Арміі” на Украіне. Тым часам аб цэнтралістычнай антыбальшавіцкай сіле ня чуваць ні ў расейскіх цэнтрах Савецкага Саюзу, ні, тым болей, на ягоных іншанациональных рубяжох — яна існуе ў пісаньнях Мглінскага.

Такім чынам, ня надта пераконаюча выглядаючы аргументы, што маюць за заданыя зацінкі нацыяналізму на тутнікі.

4. Аб тым, як АТЖ-аўскія “таталітарысты” змушаюць ДП да ўздзелу ў антыбальшавіцкіх мітынгах...

А калі і гэткіх аргументаў не хапае, дык пачынаеца ўжо звычайная лаянка. У карэспандэнцыі “Сепаратисты за работай” (“Нов. русск. сл.” 1 касцакі да аддачы ніякіх сълядоў яны хутка запалі ў лясох.

(Працяг на бал. 4-й)

быць на эміграцыі, прынасіць у адносінах да іншых эміграцыяў, толькі аб'ектамі. Асягнуўшы гэта робяцца цяпер на маганіні стацца суб'ектам у агульна-міжнародных судносінах. У сувязі з гэтым мы павінны звязацца цяпер пільнейшую увагу на імкненіі сучасных нарадаў. Сягоныя на судносінах паміж народамі, па наволенымі Москві, трэба глядзець з пункту гледжання будучай дзяржаўнасці і паважна расцэніваць плыні ў эміграцыі.

Беларусы ўжо ня раз спатыкаліся з імкненіямі Украінцаў да павялічэння сваёй тэрыторыі, коштам беларускай. У выдаваных Украінцамі публікацыях і картах украінцы прэтэндуюць на значныя часткі беларускай тэрыторыі, не гаворачы ўжо аб Палесці, спраўа прыналежнасці якога да Украінцаў даўже не было. Дзеля заслоніцца імкненіе было адзінным, дык можна было бы бе-мець надзею выраўнання гэтага непаразумлення шляхом бяспасярэдных пераговораў ці міжнароднага арбітражу. Спраўа аднак беларуска-украінскіх судносінаў прадстаўляеца горш. Апрача сваіх собскіх тэрыторыяльных прэтэнзіяў, украінцы сталі на шлях падтрымання тэрыторыяльных прэтэнзіяў іншых нарадаў адносна Беларусі. Маём у даным выпадку на думцы прэтэнзіі Летувісаў да часткі Беларусі.

Як ведама Летувісы, а праўліней гаворачы Жамойдэв, уважаюць, што пераняўшы на пачатку сваёго адраджэння назоў “Летувы” (злытоўчы назоў ад слова Літва), здаўшы на думцы прэтэнзіі Летувісаў да часткі Беларусі. Стоючы на такіх падставах Летувісы цвердзяць, што сталіца былога Вялікага Княства Літоўскага — Вільня, а таксама гарады Горадня, Ліда і цэлая тэрыторыя, аж падрагаткі Маладэчна і Вялейкі, на вініўны быць далучаны да Летувы. Дамаганыя гэтыя Летувісы падтрымліваюць на гэтым асноўнай аргументу, што і гістарычнае Вялікое Княство Літоўскага — Жамойдэв. Стоючы на такіх падставах Летувісы цвердзяць, што сталіца былога Вялікага Княства Літоўскага — Жамойдэв. Стоючы на такіх падставах Летувісы цвердзяць, што сталіца былога Вялікага Княства Літоўскага — Жамойдэв.

Падтрымліваючы гэтыя на-слышнія летувіскія прэтэнзіі да беларусоў, украінцы гэтым самым выказываюць сваю варожасць да законнага імкненія Беларускага Народу — аўгеднання усіх тэрыторый заселеных у большасці Беларусамі. На наш пагляд украінцы павінны быті захаваць у гэтай справе нэутральнасць, калі ўжо не прыхільную, а тайкі чакалі Беларусы, дык хоць наагул нэутральнасць. Сталася аднак інакш. Украінцы выбрали прыязнь 2 мільённага Летувіскага народу, коштам Беларусоў.

У кожным міжнародным укладзе, калі да нейкага панад дзяржаўнага арганізму будзе належыць нейкай дзяржаўве выглядаючая іншых сваёй тэрыторыяй, насеялніцтвам ці эканамічна, дык на гэледзячы на праўную роўнасці, гэтая дзяржаўва будзе дамінаваць сярод дзяржаваў данага блёку. (Працяг на бал. 4-й)

Бал. 4

“БЕЛАРУС” — 10 лютага, 1951 г.

Год II, № 1 (3)

ДА ДЫСКУСІІ АБ НАЦЫЯНАЛЬНАІ ПРАБЛЕМЕ

(Працяг з бал. 3-й)
арганізоўвае мітынгі па ўсіх правілах таталітарнае практикі. АБН-аўцы, бачыце, робяць налёты на “мирные лагеря”, а там, дзе адміністрацыя IPO “ре зонно (!?) отказывает исполь зовать территорию лагерей для политической агитации”, яны, ня глядзячы на забарону, склікаюць мітынгі, паліцыя іх падтрымовае, а “несчастные загнаные и запугнаные Ди-Пи” ідуць масава на гэтыя мітынгі. (?)

Што за бздурства сучаснага Попрыціна? Застаецца толькі дадаць у духу карэспандэнцыі, што АБН стэрарызаваў амэрыканскую акупацыйную уладу і амэрыканская вайсковая паліцыя байца супрацьдзеяць гэтаму таталітарнаму зыдзеку з нынешніх ДП, якім даводзіцца паміма волі прыдаваць удел у антыбальшавіцкіх мітынгах ладжаных наступак “резонным” забаронам уладаў IPO. Іначай не магчыма вытлумачыць антыбальшавіцкіх “бязчинстваў” АБН-аўскіх “таталітарысташ” на вачох вайсковых уладаў дэмакратычнай Амэрыкі.

Бедны Попрыцин з гогалеўскага апавядання “Запискі сумасшедшага”! І чаму-б яму не паслаць сваю карэспандэнцыю ў Маскоўскую “Правду”. Там таксама пагадзіліся-б з “резоннотью” забароны адміністрацыі IPO антыбальшавіцкай агітацыі.

5. ...і, што згубіла Гітлера на Усходзе?

I, урэшце, яшчэ адно. У артыкуле “О политике национальных антагонизмов” некі М. Юрдиенка са шкуры выдуваеца, каб давесыі, што немцы прайграли Вялікую Усходзе толькі таму, што зраділі стаўку на нацыянальна-народную Кітаю сказаў: “СССР на далёкім Усходзе працягвае імперыялістичную палітыку старога расейскага імперыялізму. Што пераконаньне гэтаке існуе съведчаць наступныя факты: У прамове скажаў 2 верасеня м. г. Прэзыдэнт Труман сказаў: “Расея ніколі добрахвотна не пакідала тэрыторыяў, якія займалі яе войскі” (цитуем за “Нов. Русск. Сл.” з дня 3 верасеня м. г.).

На паседжанні “Рады Бясьпекі” дня 31 жніўня м. г. д-р Цсыян — дэлегат нацыянальнага Кітаю сказаў: “СССР на далёкім Усходзе працягвае імперыялістичную палітыку старога Расея, якая захапіла кітайскую тэрыторыю і перайменавала кітайскія гарады.” Больш імперыялістичны назоў як “Владывосток” і придумаць нельга” — сказаў д-р Цсыян. За недахопам мейсца амбяжуне, тут да гэтых двух яўрэйскіх прыкладаў пакідаючы да-кладнае агбаварэнне гэтае тэмы да наступнага разу.

Але вяртаючыся да вышэй-успомненага мітынгу трэба съцвердзіць, што па-стадыяльных арганізатарамі мэтаў ён не асягнуў. Насуперак усялякім цверджанням аб салідарнасці народаў Расеі з расейскім народам у змаганні з бальшавізмам, на сходзе гэтага я быў рэпрэзантаваны ні адна з нацыянальнасцяў Савецкага Саюзу апрача самых расейцаў, бо “пан Лапко”, як у папярэднім мітынгу “журналист Наднепров’я” са сваёю украінскаю мовою гэта толькі дэкарацыйная бутафорыя. Не далёка ад іх адходзіць і прадстаўнік, нікому дагэтуль ніевдамае нямецкае “Баявое групы змагання з бесчалавечнасцю” — Райнэр Гільдэбрандт. Рэшта — гэта расейцы, а над усім і ўсім Керанскі як сымбалъ ўсё тае самае “адзінае-недзялімае” са сваім ідэямі канца мінулага стагоддзя.

Так запярэчваюцца жыцьцём вучоныя “тэорыі” аб ту-пікох нацыяналізмаў.

Пара “господа” зразумець, што часы шматнацыянальных імперыяў мінулі і вы са сваім адстойваннем адзінасці расейскіх дэяржавы выглядаеце прыблізна гэтак сама, як Францыя, што просіць у дэмакратычнай Амэрыкі дапамогі, каб захаваць свае калініяльныя вадоданы.

Вельмі сумніўна, каб дэмакратычны съвет у найменшай меры захацеў спрычыніцца да аднаўлення у сэрыі Эўропы шматнацыянальнае імперыі паміма волі народаў, што змушаныя быў-б увайсці ў яе.

М. Падгорны.

СПАДАР ПРЕЗЫДЕНТ У ЛЮВЕН

Трэцяга лістапада мін. году Спадар Прэзыдэнт Абрамчык прыехаў у Бэльгію, каб адве-даць беларускіх студэнтаў і работнікаў у Бэльгії. У Брюсселі спаткалі Спадара Прэзыдэнта старшыні беларускіх студэн-цкіх і грамадзкіх арганізацій. Вечарам Сп. Прэзыдэнт прыняў у сваёй гасподзе.

4. 11. 1950. у доме Беларускіх Студэнтаў была зладжана вячэра у чэсьць прыезду Сп. Прэзыдэнта з удзелам беларускіх студэнтаў і некаторых гасцей бэльгійцаў. Пасылья вячэры Сп. Прэзыдэнт прачытаў абышыны рэфэрат для студэнтаў аб сваіх уражаннях з падарожжа ў Амэрыку. Рэфэрат даў шмат цэнных вестак аб беларускім жыцці ў Амэрыцы.

5. 11. у Лювэн зъехалася шмат беларусоў з правінцыі, каб выслушаць рэфэрат Сп. Прэзыдэнта. Калі а 2 гадзіне п. п. усе сабраліся ў залі і увайшоў Сп. Прэзыдэнт, яго прывітаў старшыня Саюзу Беларусаў у Бэльгії, пад воцлескі прысутных. Сп. Прэзыдэнт прывітаў прысутных і прачытаў рэфэрат.

Пасылья рэфэрату Спадару Прэзыдэнту быў па-стадыяльны рад пытанняў, на якія Прэзыдэнт каратка адказаў.

Пасылья заканчэння афіцыйнай часткі студэнтаў далі не-

НЕБЯСЬПЕКА З ЗА БАЛОТА

(Працяг з бал. 3-й)

Калі тэрыторыі Беларусі і Украіны маюць у будучыні увайсці у нейкую вузейшую па-наддзяржайную арганізацыю, дык зразумелая рэч, што у такім укладзе Украіна будзе стаца адагрываць вядучу роля і старацца зьдзяйсніць свае намеры, а якія яны адносна Беларусі мы ведаем.

Нельга аднак забываць, што Украіна мае тэрыторыяльныя прэтэнзіі да ўсіх суседніх народоў. У створаным палажэнні, калі Украіна сама яшчэ не здабыўши сваёй дзяржавайнасці, мае благія намеры адносна Беларусі, дык гэта съведчыць толькі аб недальнозоркасці некаторых галіцкіх палітыкаў якія забываюцца аб двух фактах: 1) што палітыка нажа ў плечы і грабяжа хоць можа і адпавядае галіцкім традыцыям, усёж я можа разылічываць на падтрыманье ўсяго украінскага народу; 2) рабленыне такой палітыкі некаторымі “рэальнымі” палітыкамі ад імя украінскага народу, можа перадчасна скампрамітаваць маладую, яшчэ далёкую не аформленую ідэю украінскай дзяржавайнасці і давесыі так звонку, як і ўнутры да неаблічальним камплікацыяў, якія могуць стацца магілою для гэне ідэі.

Мы не хацелі-б паказываць палітыкам на Львоў ці Барыславу, пытаныне аб якіх мае для Палякаў большае значэнне, чымся пытаныне доступу да сэрыя Маршалка ў Вільні, ані на Закарпацкую Русь, ані на Бэсарабію ці Кубань. Сягоння яшчэ нас гэтыя проблемы ня вельмі цікавяць. Мы хочам толькі падчыркнуць, што палітыка грабяжу адносна Беларусі, як чиста галіцкія наватвор, напэўна уважае яшчэ не адзін клін паміж Галіччынай і вялікшай ад Галіччыны рэштай Украіны, бо мы верым, што вялізная большасць украінскага народу не захоча падтрымачь злачынства паняволення, якое прыгатавляюць

АГЛЯД ВЫДАНЬНЯУ

Часапіс “Патрыёт” № 2 (5)

Брадфорд — Англія

Выдаецца групою Беларусоў у Еркшыры. Група стаіць на грунце Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы, а у палітычных адносінах імкнецца тварыць нейкую новую сілу. Роўні часапісу няроўная. Побач з добрымі артыкуламі, як напрыклад — “На рэлігійныя тэмы”, у іншых артыкулах выступае завялікае схематызацьванье і упрошчыванье грамадзкіх зьяўшчыцаў. Трэба таксама зазначыць, што часапіс зусім бяз патрэбы ужывае шмат “моцных” словаў. Выражаем надзею, што падобна тады, як гэтае група знайшла правільны шлях у царкоўных адносінах, знойдзе з часам і палітычных.

“Баявая Ускалось” № 3

Ворган літаратурнай сустані “Баявая Ускалось”.

Трэба зазначыць, што часопіс не толькі ускаласіў, але на-ват закрасаваў... На першай

вялікі канцэнтрт. Студэнскі Аансамбль Беларускай Народнай Песьні, пад кіраўніцтвам Сп. кампазитара Равенскага выка-наў некалькі песьняў. Разы-вітываючыся з прысутнымі Сп. Прэзыдэнт заклікаў ўсіх да працы і вытрываласяць. Спатканыне закончылася адсыпваньнем гымну.

В. Ш.

для Беларусі галіцкія палітыкі. Нам здаецца, што галіцкія палітыкі больш рулюцца аб беларускай Віленшчыне, чым аб небяспечы пастаўшчыні двох украінскіх дзяржаваў: украінскай і галіцкай, ды яшчэ бяз Львова. Для Украіны было б карысней, за-мест памагаць у грабяжы беларускіх земляў, заняцаца зама-даваньнем свайго становішчы на Задніпроўшчыне.

Адносна Палесіс, дык трэба сказаць, што сучасная мяжа паміж БССР і УССР, якая дзеліць Палесісе, зъяўляеца падзволістая пастаўшчыні двох украінскіх дзяржаваў: украінскай і галіцкай, ды Беларусі маючы як суседку прыязную Украіну гэтай справы не падыма-бл., але у створаным палажэнні забавязана супроцьдзеяць пля-нам падзелу Беларусі. Трэба ўспомніць, што пасылья таго як Паўднённае Палесісе і Валынь былі далучаныя, загадам з Масквы да УССР у 1939 годзе, дык сярод насельніцтва гэных ашшараў спонтанна зъбіраліся падпісы на просьбе да савец-кіх уладаў аб далучэнні гэ-тых ашшараў да Беларусі. Трэба ўспомніць, што пасылья таго як Паўднённае Палесісе і Валынь былі далучаныя, загадам з Масквы да УССР у 1939 годзе, дык сярод насельніцтва гэных ашшараў спонтанна зъбіраліся падпісы на просьбе да савец-кіх уладаў.

**

У нумары 93 украінскай газэты “Новій Шлях” з месяца сінегданія 1950 г., што выходиты з Еркшыры, што пытаныне аб якіх вытворыўся Беларускі Народ, ужо заселена Балцкімі племенінамі. Пляменіні гэтыя перанялі з часам славянскую мову і былі тым падкладам на падставе якога падстадаў Беларускі Народ. Браштура палемізуе з вывадамі расейца Н. Вакара, які адкідае думку пра Балцкі падклад у Беларускім Народзе.

В. М.

Выданье “Ускалось” — 1950. Пастычны зварот у прозе да Беларусоў з заклікам памятаніца пра Бацькаўшчыну. Твор авеяны гарачым патрэбычным пачуцьцем.

Сымон Брага — Балцкі элемен-т пры паўстанні сучаснага Беларускага Народу.

Выданье “Ускалось” — 1950. Аўтар даводзіць у сваёй браштуры, што тэрыторыя сучаснай Беларусі была у часе памяньня тым племенінамі, з якіх вытворыўся Беларускі Народ, ужо заселена Балцкімі племенінамі. Пляменіні гэтыя перанялі з часам славянскую мову і былі тым падкладам на падставе якога падстадаў Беларускі Народ. Браштура палемізуе з вывадамі расейца Н. Вакара, які адкідае думку пра Балцкі падклад у Беларускім Народзе.

В. М.

У нумары 93 украінскай газэты “Новій Шлях” з месяца сінегданія 1950 г., што выходиты з Еркшыры, што пытаныне аб якіх вытворыўся Беларускі Народ, ужо заселена Балцкімі племенінамі. Пляменіні гэтыя перанялі з часам славянскую мову і былі тым падкладам на падставе якога падстадаў Беларускі Народ. Браштура палемізуе з вывадамі расейца Н. Вакара, які адкідае думку пра Балцкі падклад у Беларускім Народзе.

ЕЛКА У Нью Ерку

У нядзелю 7 студзеня у Беларускай Хатцы у Брукліне адбылася елка для беларускіх дзяцей, Жаночай Сэкцыяй пры Беларускі Амэрыканскім Задзінані ў Нью Ерку.

Пасылья дзіцячых гульняў, Дзед-Мароз раздаў дзесяці дзяцей. Дзеці перад Дзедам Марозам выказывалі сваё веданье не розных дзіцячых вершаў.

Апрача дзяцей сяброў арганізацыі былі прысутныя і госьці. Сын аднаго з гасцей спадара Клішэвіча прадаклямаваў вершык у добрай расейскай мове. Ці вершык зъяўляўся творам ягонага бацькі сп. Клішэвіча, сын нажаль не сказаў.

В. Мікалаеня.